No. 53

Ешїй 28 Ноємврїє 1829

АЛБИНА РОМѪНЕАСКЪ

ГАЗЕТЪ ПОЛИТИКО-ЛИТЕРАЛЪ

ТРАКТАТ ДЕ ПАЧЕ

ꙟТРЕ

МЪРИРѢ СА ꙟПЪРАТꙊЛ ТꙊТꙊРОР РОССІИЛОР

ШИ

ꙟНЪЛЦИМѢ СА ꙟПЪРАТꙊЛ ШИ ПАДИШАХꙊЛ ОТОМАНИЛОР

ꙟКІЕТ ЛА АНДРІАНОПОЛЕ ꙟН 2 СЕПТЕМВРІЕ 1829

ꙟНꙊМЕЛЕ ПРѢ ПꙊТЕРНИКꙊЛꙊИ ДꙊМНЕЗЕꙊ.

ꙟПЪРЪТЕАСКА СА МЪРИРЕ ПРѢ ꙟНАЛТꙊЛ ШИ ПРѢ ПꙊТЕРНИКꙊЛ ꙟПЪРАТ ШИ АꙊТОКРАТ АЛ ТꙊТꙊРОР РОССІИЛОР, ШИ ꙟНЪЛЦИМѢ СА ПРѢ ꙟНАЛТꙊЛ ШИ ПРѢ ПꙊТЕРНИКꙊЛ ꙟПЪРАТ АЛ ОТОМАНИЛОР, ꙟсꙋфлецицй де о асеминѣ доринцъ а да ꙋн сфѫршит релелор ръзбоюлꙋй ши де а ꙟтокми пе темеюри статорниче ши неклѫтите Пачѣ, прїетешꙋгꙋл ши бꙋна армоние ꙟтре ꙟМПЕРІИЛЕ ЛОР, аꙋ хотърѫт прин обштѣскъ ꙟвоѫлъ де а ꙟкрединца ачест лꙋкрꙋ адꙋкъторю де феричире, съргꙋинцелор ши повъцꙋирей пленипотенцилор сꙋй респективй (де амѫндоѫ пърциле): адекъ Мърирѣ Са ꙟПЪРАТꙊЛ Тꙋтꙋрор Россїилор Ѥѯеленцїей сале Контелꙋй Дибичй Забалканскй ши ч. ши ч. кареле ꙟпꙋтерѣ ꙟналтелор Пленипотенцїй кꙋ кариле съ афлъ ꙟпꙋтерничит, аꙋ ꙟсърчинат ши аꙋ нꙋмит дрепт пленипотент дин партѣ Кꙋрцей ꙟпърътещй де Россїа пе Ѥѯеленцїиле сале ши прѣ чинстицй Контеле Алеѯїе Орлоф, ш. ч. ши пе Контеле Фридерих Пален ши ч; Пр Мърирѣ са ꙟпъратꙋл Отоманилор, Ѥѯеленцїилор сале ши прѣ чинстицилор Мехемет Са-

дик-Ефенди, Мареле Дефтердарю де астъѕ ла Поарта Отоманъ, ши лȣй Ябдȣл-Кадир-Бей, Каѕи Аскерю де Анадол, карїй адȣнѫндȣсе ꙟн Орашȣл Андрїанополей, дȣпъ че шаȣ скимбат пленипотенцїиле сале, саȣ ꙟвоит ꙟпонтȣриле ȣрмѫтоаре.

1 Тоатъ дȣшмѫнїа ши тоатъ дисбинарѣ, че аȣ стѫтȣт пънъ акȣма ꙟтре ачесте доȣъ Ꙟмперїй вор ꙟчета дин зїоа ачѣста, кȣм пе ȣскат аша ши пе маре, ши ва фи пентрȣ тот дѣȣна паче, прїетешȣг, ши бȣнъ ꙟцълецире ꙟтре Мърирѣ Са Ꙟпъратȣл ши Падишахȣл тȣтȣрор Россїилор, ши ꙟтре Л. Са Ꙟпъратȣл ши Падишахȣл Отоманилор, ꙟтре клирономїй ши ȣрмашїй лор ꙟ Трон, прекȣм ши ꙟтре Ꙟмперїиле лор. Ꙟналтеле доȣъ пърцй контрѫктȣитоаре (че трактарисек) вор авѣ ѡ деосъбитъ лȣаре аминте спре а ꙟтѫмпина тот орй че ар пȣте наще ꙗръш вре ѡ сминтѣлъ ꙟтре сȣпȣшїй сѫй респективй, ѥле вор ꙟмплини кȣ кȣрѫцѫнїе де кȣцет тоате кондицїиле ачестȣй трактат де Паче, ши вор привигїе асемине касъ нȣсъ жигнѣскъ ничй ꙟтрȣн кип фъциш сѣȣ пе сȣпт кȣмпът.

2 Мърирѣ Са Ꙟмпъратȣл ши Падишахȣл тȣтȣрор Россїилор врѫнд а да Л. Сале Ꙟпъратȣлȣй ши Падишахȣлȣй Отоманилор ѡ довадъ деспре кȣрѫценїа прїетинешилор сале плекѫрй ꙟтоарче ꙟнапой Ꙟналтей Порцй Принципатȣл Молдовей кȣ хотаръле че авѣ ꙟнаинте де ꙟчеперѣ ръѕбоюлȣй, кърȣѧ прин ачест трактат исаȣ дат сфѫршит. Л. Са Мърире ꙟтоарче, асемине Принципатȣл Цѫрей Ромѫнещй, Бѫнатȣл Країовей фъръ врѣ ѡ ръшлȣире, Бȣлгарїа ши Цара Добричѣ дин Дȣнъре пънъ ꙟ маре, кȣ Силистрїа, Хѫршова, Мачинȣл, Исакчѣ, Тȣлчѣ, Бабада, Баѕарџикȣл, Варна, Праводи ши алте Ораше, Тѫргȣрй ши Сате, че се кȣпринд ꙟтрѫнса, тоатъ ꙟтиндерѣ Бълканȣлȣй дела Ѥмине-Бȣрнȣ пънъ ла Каѕан, ши тоатъ Цара дела Бълканй пънъ ла марѣ нѣгръ, кȣ Слимна, Ꙗмболе, Айдос, Карнабат, Миссемврїа, Ахїолй, Бȣргас, Сиѕополи, Кѫрклисїа, Орашȣл Андрїанополей, Лȣле-Бȣргас, ши ꙟсфѫршит тоате Орашеле, Тѫргȣриле ши Сателе; ши ꙟдеобще тоате локȣриле че саȣ кȣпринс ꙟ Рȣмели де кътръ ѡщиле Россїенещй.

3 Прȣтȣл ва ȣрма афаче хотар ꙟтре ачесте доȣъ Ꙟмперїй, дин пȣнтȣл ȣнде ачѣстъ апъ атинџе пъмѫнтȣл Молдовей пънъ ла гȣра ей ꙟ Дȣнъре. Де аичѣ линїа хотарълор ва ȣрма кȣрсȣл Дȣнърей пънъ ла гȣра нȣмитъ Сан-Георгїе аша, къ лъсѫнд ꙟстъпѫнирѣ Росїей тоате Остроавеле ꙟкипȣите прин деосъбите рамȣрй але Рѫȣлȣй ачестȣѧ, малȣл дѣ дрѣпта ва рѫмѫне ка ши пънъ акȣма ал Порцей Отомане. Кȣ тоате ачесте се фаче ꙟвоѧлъ ка ачест мал дѣ дрѣпта, ꙟчепѫнд дела понтȣл ȣнде рамȣл сф: Георгїе се деспърцеще де рамȣл Сȣлина, се айбъ а рѫмѫне нелъкȣит ла депъртаре де доȣъ чѣсȣрй дела рѫȣл ачеста, ши съ нȣ съ пȣе аичй ничй ȣн фелю де ашеѕаре; ши къ асеминѣ пе Остроавеле че вор рѫмѫне ꙟстъпѫнирѣ Кȣрцей де Россїа, афаръ де карантинеле че аȣ съ се ашеѕе аколе, съ нȣ фїе слобод де афаче пе дѫнселе ничй ȣн фелю де алтъ ашеѕаре ничй фортификацїй (тѫрїе); корѫбїиле негȣциторещй ачестор доȣъ пȣтерй вор авѣ воє де а кълѫтори пе Дȣнъре ꙟтоатъ кȣрџерѣ ей, ши ачеле че вор пȣрта стѣгȣл Отоман вор пȣте ꙟтра слобод ꙟ гȣра дела Килїе ши де Сȣлина, ꙗръ Боаѕȣл сф: Георгїе ва рѫмѫне де обще пентрȣ стѣгȣриле де ръѕбою ши де негоц але ачестор доȣъ пȣтерй контрѫктȣитоаре. Ꙗръ корѫбїиле де ръѕбою сȣинд пе Дȣнъре ꙟсȣс нȣ вор пȣте трече дела локȣл ȣнде се ꙟпреȣнъ Прȣтȣл кȣ Дȣнърѣ.

4 Георгїа, Имерицїа, Мингрелїа, Гȣрїелȣ ши май мȣлте алте провинцїй але Кавказȣлȣй, афлѫндȣсе де мȣлцй анй ши пентрȣ тотдѣȣна ꙟтрȣпате ла Ꙟмперїа Россїей ши ꙗръш фїинд къ ачѣстъ Ꙟмперїе прин трактатȣл ꙟкеїет кȣ Персїа ла Тȣркманчай ꙟн 10 февруарїе 1828, аȣ добѫндит Ханатȣриле де Ериван ши де Накичеван, ꙟналтеле доȣъ пȣтерй аȣ кȣноскȣт неапърата требȣинцъ де а ашеѕа ꙟтре статȣриле лор респективе пе тоатъ линїа ачѣста ȣн хотар бине лъмȣрит, ши ꙟстаре де а ꙟтим-

пина орй ши че деѕбатере де акꙋма ꙟнаин-
те. Еле аꙋ лꙋат асеминеа ꙟбъгаре де
самъ кипꙋриле потривите де а пꙋне ꙟ-
пїедекърй нерѫѕбътꙋте нъвълирилор ши
пръдъчꙋнилор чесе фъчѣ пънъ акꙋма де
кътръ нороаделе ꙟвечинате, ши кариле
аꙋ жигнит де атѫтѣ орй легътꙋриле де
Прїетешꙋг ши бꙋнъ вечинътате ꙟтре аче-
сте доꙋъ ꙟмперїй. Дрепт ачѣ саꙋ ал-
кътꙋит де акꙋноаще де акꙋма ꙟнаинте
дрепт хотар ꙟтре статꙋриле Кꙋрцей ꙟ-
пърътещй де Россїа ши але ꙟналтей Пор-
цй Отомане, ꙟн Асїа, Линїа карѣ ꙋр-
мѫнд хотарꙋл де акꙋма ал Гꙋрїелꙋлꙋй,
дин марѣ нѣгръ се сꙋе пънъ ла хота-
рꙋл Имерицїей, ши де аичѣ ꙟчѣ май
дрѣптъ ꙟтиндере пънъ ла пꙋнтꙋл ꙋнде
се ꙟтѫлнеск хотаръле Пашалѫкꙋрилор де
Ахалчик ши де Карс кꙋ але Георгїей, лъ-
сѫнд ꙟтрꙋ ачест кип спре мѣѕъ ноапте
ши ꙟлъꙋнтрꙋ ачестей линїй, Орашꙋл А-
халчик ши търїа Ахалкалакй, ла ѡ де-
пъртаре нꙋ май микъ де доꙋъ чѣсꙋрй.
Тоате църиле че се афлъ спре амѣѕъ ѕи
ши спре апꙋсꙋл ачестей линїй де хотар
спре Пашалѫкꙋриле де Карс ши де Трепе-
ѕꙋнда, кꙋ чѣ май маре парте а Паша-
лѫкꙋлꙋй де Ахалчик, вор рѫмѫне де ве-
чй сꙋпт стѫпѫнирѣ ꙟналтей Порцй, ꙟ-
време кѫнд ачеле че съ афлъ спре мѣѕъ
ноапте ши спре ръсърит дела нꙋмита
линїе спре Георгїа ши спре Гꙋрїел, пре
кꙋм ши тоатъ марџинѣ мърей негре де
ла гꙋра Кꙋбанꙋлꙋй пънъ ла лиманꙋл сф:
Николай ꙟлъꙋнтрꙋ хотарꙋлꙋй, вор рѫ-
мѫне де вечй сꙋпт стѫпѫнирѣ ꙟмперїей
Россїей. Дечй ꙟмпърътѣска Кꙋрте де
Россїа дъ ши ꙟтоарче ꙟналтей Порцй рѫ-
мъшица дин Пашалѫкꙋл Ахалчикꙋлꙋй,
Орашꙋл ши Пашалѫкꙋл де Карс, Орашꙋл ши
Пашалѫкꙋл де Баѕид. Орашꙋл ши Па-
шалѫкꙋл де Ерѕерꙋм, пре кꙋм ши тоа-
те локꙋриле кꙋпринсе де кътръ ощиле Ро-
ссїенещй, ши кариле се афлъ афаръ дин
линїа май сꙋс ꙟсемнатъ.

5 Фїинд къ Принципатꙋриле Мол-
дова ши Цара Ромѫнѣскъ, ꙟн ꙋрма ꙋней
Капитꙋлацїй, саꙋ пꙋс сꙋпт сꙋѕеранита-
тѣ ꙟналтей Порцй, ши фїинд къ Рос-
сїа аꙋ киѕешлꙋит феричирѣ лор, саꙋ
хотърѫт ка еле съш цїе тоате привиле-
гїиле ши слобоѕенїиле че ли саꙋ фост ꙟ-
конт, сѣꙋ прин Капитꙋлацїиле лор, сѣꙋ
прй трактатꙋриле ꙟкеїете ꙟтре ачесте доꙋъ
ꙟмперїй, саꙋ прин хатишерифꙋриле сло-
боѕите ꙟдеосъбите времй; дрепт ачѣ
еле вор аве слободъ ꙟтребꙋинцаре а рели-
гїеи лор, ѡ деплинъ сигꙋранцїе, ѡ Адми-
нистрацїе нацїоналъ неатѫрнатъ ши ѡ
деплинъ слобоѕенїе пентрꙋ комерц. А-
дъоџириле фъкꙋте кътръ ашеѕемѫнтꙋриле
май динаинте, сокотиндꙋсе де невое
спре а сигꙋриѱи ачестор доꙋъ провинцїй
дритꙋриле лор, саꙋ ꙟсемнат ꙟн актꙋл
осъбит алътꙋрат аиче, кареле есте ши
се ва сокоти ка ѡ парте ꙟтреџитоаре а
ачестꙋй трактат.

6 Фїинд къ ꙟпреџꙋръриле ꙟтѫм-
плате дела ꙟкеїерѣ конвенцїей де Акерман,
наꙋ лъсат пе ꙟналта Поартъ асе ꙟделе-
ничи ꙟдатъ кꙋ пꙋнерѣ ꙟлꙋкраре а клаꙋ-
ѕелор (адъоџирилор) деосъбитꙋлꙋй
Акт ꙟпривирѣ Сервїей ши адъоџит ла
артикꙋл 5 ал нꙋмитей конвенцїй,
се ꙟдаторѣще кꙋ кипꙋл чел май формал-
ник де але ꙟплини фъръ чѣ май микъ
ꙟтѫрѕїере ши кꙋ чѣ май кꙋратъ скꙋмпъ-
тате, ши а ꙋрма анꙋме кѫт май ꙟграб
кꙋ ꙟтоарчерѣ ачелор 6 дистриктꙋри дес-
пърците де Сервїа, спре а сигꙋриѱи ꙟ-
трꙋ ачест кип линищѣ ши бинеле ачестей
нацїй крединчоасе ши сꙋпꙋсе. Фер-
манꙋл ꙟтърит де ꙋн хатишериф че ва по-
рончи пꙋнерѣ ꙟлꙋкраре а май сꙋс ѕиселор
клаꙋѕе се ва слобоѕи ши се ва ꙟпъртъ-
ши ꙟформъ Кꙋрцей ꙟпърътещй де Россїа
ꙟ ваде де ѡ лꙋнъ, сокотинд дела искъ-
лирѣ ачестꙋй трактат де паче.

7 Сꙋпꙋшїй Россїенещй ꙟтоатъ ꙟ-
тиндерѣ ꙟмперїей Отомане, кꙋм пе ꙋскат
аша ши пе маре, вор аве деплинъ ши
ꙟтрѣгъ слобоѕенїе де комерц че ли съ
сигꙋриѱеще прин трактатꙋриле ꙟкеїете де
майнаинте ꙟтре ꙟналтеле доꙋъ пърцй
контрактꙋитоаре. Ачестей слобоѕенїй
де комерц, нꙋ съ ва фаче ничй ѡ атин-
џере, ши нꙋ се ва пꙋте стрѫмтори
ничй ла ѡ ꙟтѫмпларе сꙋпт орй каре кꙋ-
вѫнт прин вре ѡ оприре сѣꙋ орй ши че
мърџинире ничй ꙟн ꙋрма ꙋней алте рѫн-
дꙋеле сѣꙋ мъсꙋрй орй де окѫрмꙋире ори
де леџꙋире дин лъꙋнтрꙋ. Сꙋпꙋшїй, ко-

ръбїиле ши мърфꙋриле Рꙋссещй вор фи скꙋтите де тоатъ сѫла ши де орй ши че нъпасте: чїй дин тъй вор рѫмѫне сꙋпт оѫнгꙋръ цꙋдекъторїа ши полицїа Министрꙋлꙋй ши а Консꙋлилор Россїей, коръбїиле Рꙋссещй нꙋ вор фи сꙋпꙋсе ничй ѡ динеоаръ вре ꙋней черчетърй де ковертъ дин партѣ дерегъторїилор Отомане, ничй пе лꙋчїꙋл мърей, ничй ꙟвре ꙋн лиман, сѣꙋ църмꙋре де сꙋпт стъпѫнирѣ Ꙟналтей Порцй; ши орй ши че марфъ сѣꙋ продꙋкт а ꙋнꙋй сꙋпꙋс Россїенеск, дꙋпъ че аꙋ ръспꙋнс плата въмей хотърѫтъ прин тарифꙋрй, се ва пꙋте винде слобод, ши дескърка ла ꙋскат ꙟмагазїиле стъпѫнꙋлꙋй, сѣꙋ а депозитарюлꙋй, сѣꙋ ꙟаръш се ва пꙋтѣ мꙋта пе ѡ altъ корабїе, орй ши де че нацїе съ фїе, фъръ ка сꙋпꙋсꙋл Россїенеск съ айбъ требꙋинцъ ла ѡ аша ꙟтѫмпларе де а ꙟщїинца пе дерегъторїиле локꙋлꙋй деспре ачѣста, ши кꙋ атѫта май пꙋцин де але чере ꙟтрꙋ ачѣста слобозенїе. Се фаче лъмꙋритъ ꙟвоире ка пѫнѣ че ва єши дин Россїа съ айбъ ачелеашй прилегїй, ши ка слобода єй тречере съ нꙋ пътимѣскъ ничй ѡ динеоаръ ши сꙋпт ничй ꙋн кꙋвѫнт чѣ май микъ греꙋтате сѣꙋ ꙟпїедекаре.

Ꙟналта Поартъ се май ꙟдатореще ꙟкъ а привиге кꙋ дѣдинсꙋл пентрꙋ ка комерцꙋл ши май алес навигацїа (ꙋмбларѣ коръбїилор) мърей негре съ нꙋ поатъ сꙋфери ничй ѡ пїедекъ орй ши ꙟче фелю ар пꙋте фи. Спре ачѣста ꙟй кꙋноаще ши деклъръꙋеще тречерѣ прин каналꙋл де ла Константинополе ши прин стрѫмтоарѣ Дарданелелор, кꙋ тотꙋл слободъ ши дескисъ пентрꙋ коръбїиле Рꙋссещй сꙋпт стѣгꙋл негꙋцитореск, ꙟкъркате сѣꙋ дескъркате, орй къ вор вени дин марѣ нѣгръ спре а ꙟтра ꙟ медитеранїе, орй къ венинд дин медитеранїе, вор вои а ꙟтра ꙟн марѣ нѣгръ. Ачесте коръбїй нꙋмай съ фїе коръбїй негꙋцитореще, де орй ши че мъриме ши де орй ши че ꙟкъпере вор пꙋте съ фїе, нꙋ вор фи сꙋпꙋсе ничй ла ѡ ꙟпїедекаре, сѣꙋ ла орй ши че асꙋприре дꙋпъ кꙋм саꙋ ашезат май сꙋс. Ꙟнѫндоъ Кꙋрциле се вор ꙟцълеце асꙋпра кипꙋрилор челор май потривите спре а ꙟтѫмпина тоатъ ꙟтѫрзїерѣ ла слобозитꙋл єѯпедицїилор (хѫртїилор коръбїилор) требꙋинчоасе. Ꙟпꙋтерѣ ачелꙋеш темею тречерѣ прин каналꙋл дела Костантинополе ши прин стрѫмтоарѣ Дарданелелор се деклъръꙋеще слободъ ши дескисъ пентрꙋ тоате коръбїиле негꙋциторещй а пꙋтерилор че съ афлъ ꙟстаре де пасе кꙋ Ꙟналта Поартъ. орй къ вор мерџе ла лимандꙋриле Рꙋссещй але мърей негре, орй къ вор вени де аколо ꙟкъркате сѣꙋ дескъркате, дꙋпъ ачелѣш кондицїй че саꙋ ашезат пентрꙋ коръбїиле сꙋпт стѣгꙋл Россїенеск.

Ꙟ сфѫршит Ꙟналта Поартъ кꙋноскѫнд пентрꙋ Ꙟпърътѣска Кꙋрте де Россїа дрептꙋл де асе сигꙋрипси деспре кизешлꙋириле ачестей деплине слобозенїй де комерц ши де навигацїе пе марѣ нѣгръ, деклъръꙋеще ꙟформъ, къ ничй ѡ динеоаръ, ши ничи сꙋпт ꙋн кꙋвѫнт нꙋ ва адꙋче дин партѣ са ꙟтрꙋ ачесте чѣ май микъ ꙟпїедекаре. Ꙟй фъгъдꙋеще май вѫртос де а нꙋш да вое ничй ѡ динеоаръ де акꙋма ꙟнаинте де а опри сѣꙋ де а цине пропите коръбїиле ꙟкъркате сѣꙋ дескъркате, фїе Рꙋссещй фїе але алтор нацїй кꙋ кариле Ꙟмперїа Отоманъ нꙋ сар афла ꙟстаре деклъръꙋитъ де ръзбою, ши кариле ар аве а трече прин каналꙋл дела Константинополе ши прин стрѫмтоарѣ Дарданелелор спре а єши дин марѣ нѣгръ ꙟ Медитеранїе, сѣꙋ дин Медитеранїе ꙟ лимандꙋриле Рꙋссещй але мърей негре. (ва ꙋрма)

ОБСЕРВАЦЇЙ МЕТЕОРОЛОГИЧЕ.

Зїоа Обсервацїей	Калдомесор	Греомесор	Старѣ аерꙋлꙋй
27 Ноемврїе диминѣца ла 8 ч	--- 22	29 5	сенин

Ла 29 Ноемврїе Соареле ръсаре ла 3 ч. 30 м Ꙟмѣзъ зи вине ла 7 ч. 45 м плинолꙋнїе ꙟн 28 ноемврїе ла 10 ч. 29 м. сѣра.